

ВИСНОВОК

**Національного університету «Чернігівська політехніка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Волошина Дмитра Миколайовича
на тему: «Формування стратегії розвитку фінансових посередників в умовах
цифровізації економіки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

Сучасний етап розвитку національної економіки України характеризується активізацією процесів цифрової трансформації, посиленням глобальної конкуренції, а також впливом макроекономічної нестабільності та військових викликів. У цих умовах фінансовий сектор, зокрема фінансові посередники, відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного перерозподілу фінансових ресурсів, підтримці інвестиційної активності та формуванні передумов сталого економічного розвитку. Водночас їх діяльність зазнає суттєвих змін під впливом цифровізації, що зумовлює трансформацію бізнес-моделей, механізмів стратегічного управління, а також зростання кіберризиків і вимог до операційної стійкості.

Сучасні фінансові посередники функціонують у складному і динамічному середовищі, що характеризується високим рівнем невизначеності, посиленням регуляторного тиску, швидким розвитком фінансових технологій та формуванням нових цифрових екосистем. Цифровізація відкриває значні можливості для підвищення ефективності діяльності фінансових установ, розвитку інноваційних фінансових послуг, інтеграції до глобальних фінансових ринків, водночас створюючи нові виклики, пов'язані з кіберзагрозами, ризиками втрати даних, технологічною залежністю та необхідністю забезпечення кіберстійкості.

Аналіз сучасних наукових досліджень свідчить, що проблема формування стратегії розвитку фінансових посередників в умовах цифровізації економіки потребує подальшого наукового осмислення. Більшість наукових праць зосереджена на окремих аспектах діяльності фінансових установ, таких як цифрова трансформація, інновації, ризик-менеджмент чи фінансова стійкість, що не дає змоги сформувати цілісну концепцію стратегічного розвитку фінансових посередників. У цьому контексті особливої актуальності набуває розроблення комплексного підходу, який поєднує теоретичні, методичні та прикладні засади формування стратегій розвитку з урахуванням сучасних цифрових викликів.

Таким чином, актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю розроблення теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо формування стратегії розвитку фінансових посередників в умовах цифровізації економіки, що забезпечить підвищення їх конкурентоспроможності, адаптивності та стійкості до сучасних викликів. Реалізація таких підходів є важливою передумовою ефективного функціонування фінансового сектору та розвитку національної економіки України.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт Національного університету «Чернігівська політехніка» в межах таких тем: «Розвиток фінансової системи в умовах турбулентності та становлення цифрової економіки» (номер державної реєстрації 0125U000298), у рамках якої автором обґрунтовано концептуальні засади цифрової трансформації фінансових посередників; «Стратегічні детермінанти розвитку ринку фінансових послуг в умовах цифровізації національної економіки» (номер державної реєстрації 0123U104317), де здобувачем розроблено методичний підхід до оцінювання цифрової зрілості фінансових установ; «Розробка механізму фінансування інноваційного відновлення стратегічно важливих секторів економіки у післявоєнний період» (номер державної реєстрації 0123U104318), у межах якої автором визначено імперативи забезпечення кіберстійкості та операційної надійності фінансових посередників.

2. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо формування системи фінансової безпеки аграрних підприємств в умовах повоєнного періоду. Для досягнення мети передбачається *вирішення наступних завдань*:

- розкрити сутність та змістовні ознаки трансформації ролі фінансових посередників у цифровій економіці;
- визначити ключові механізми впливу фінансових посередників на розвиток цифрових фінансових сервісів;
- запропонувати класифікацію фінансових посередників з урахуванням рівня цифровізації та технологічної основи діяльності;
- дослідити вплив цифрових технологій та фінансових інновацій на архітектуру стратегічного управління розвитком фінансових посередників;
- обґрунтувати методологічний інструментарій оцінювання цифрової зрілості фінансових посередників;
- провести інтегральне оцінювання рівня цифрової зрілості фінансових посередників України (на прикладі системно важливих банків);
- розробити практичні механізми імплементації міжнародного досвіду цифрової трансформації в умовах повоєнного відновлення;
- запропонувати організаційно-економічний механізм інтеграції фінансових посередників до інноваційної інфраструктури цифрового фінансового ринку;
- сформулювати науково-практичні рекомендації щодо реалізації стратегії кіберстійкості та оцінювання ефективності впровадження цифрових рішень.

Об'єктом дослідження є процес стратегічного розвитку фінансових посередників в умовах цифровізації економіки.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та прикладних положень щодо формування й реалізації стратегії розвитку фінансових посередників у цифровому середовищі.

3. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Основні результати дослідження, які становлять його наукову новизну і виносяться на захист, полягають у наступному:

вперше:

– запропоновано модель оцінювання цифрової зрілості фінансових посередників (Digital Capability Maturity Index, DCMI), яка інтегрує шість ключових вимірів: технологічну інфраструктуру, процесну зрілість, клієнтську цифрову взаємодію, інноваційну спроможність, кіберстійкість та регуляторно-інституційну відповідність; на відміну від існуючих підходів, розроблена модель враховує галузеву специфіку фінансових посередників та умови функціонування в періоди макроекономічної нестабільності, що є критичним для України;

удосконалено:

– класифікацію фінансових посередників, яку розширено за рахунок таких критеріїв, як ступінь цифровізації, технологічна основа (API, AI, блокчейн), функціональне призначення та рівень регуляторної інтеграції; така деталізація дозволяє не лише ідентифікувати окремі групи установ у межах єдиної цифрової екосистеми, а й оцінювати їхню здатність до взаємодії;

– систематизацію механізмів впливу фінансових посередників на розвиток цифрових фінансових сервісів, що реалізовано через виділення шести взаємодоповнюючих механізмів: інституційного, технологічного, платформного, регуляторно-інноваційного, освітньо-комунікаційного та інвестиційно-фінансового; така структуризація дозволяє врахувати багатовимірний характер впливу, що важливо для розробки комплексних стратегій розвитку;

– наукові положення щодо трансформації функцій фінансових посередників в умовах цифровізації, зокрема функцій управління ризиками, формування довіри, інфраструктурної, інноваційної, фінансової інклюзії та стратегічного розвитку; визначення напрямів та механізмів їх взаємозв'язку в цифровому середовищі дає змогу подолати фрагментарність досліджень, яка була властива попереднім працям, та сформуванню цілісного уявлення про діяльність посередників в умовах цифрової трансформації;

набули подальшого розвитку:

– понятійно-категоріальний апарат дослідження через уточнення сутності дефініцій «цифрова зрілість фінансових посередників», «цифрова трансформація фінансового посередництва», «фінансові інновації в цифровій економіці», «операційна стійкість фінансових установ». Уточнення цих понять створює концептуальну основу для подальших емпіричних досліджень та уніфікації наукового дискурсу;

– теоретичні положення щодо архітекτονіки стратегічного управління розвитком фінансових посередників під впливом цифрових технологій, які доповнено імперативами платформізації, екосистемності, алгоритмічної довіри та кіберстійкості. Це дозволяє врахувати сучасні реалії, де конкурентоспроможність установи дедалі більше залежить не від її розміру, а від здатності інтегруватися в цифрові екосистеми;

– науково-практичні рекомендації щодо імплементації міжнародного досвіду цифрової трансформації (адаптація регламенту DORA, стандартів відкритого банкінгу PSD2, рамки eIDAS 2.0) в умовах повоєнного відновлення України; на відміну від існуючих узагальнених порад, запропонований підхід передбачає пропорційність вимог до різних груп фінансових посередників (системно важливі банки, кредитні спілки, страхові компанії) та поетапне впровадження, що враховує обмеженість ресурсів та необхідність забезпечення безперервності базових

фінансових послуг у воєнний та постконфліктний періоди.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків рекомендацій дисертаційного дослідження підтверджується використанням положень сучасних наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених у сфері фінансів, банківської справи, цифрової економіки та фінансових технологій.

Обґрунтованість одержаних результатів забезпечено застосуванням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Зокрема, метод контент-аналізу та систематизації використано для узагальнення наукових підходів до визначення сутності фінансових посередників, цифрової зрілості, кіберзагроз і фінансової стабільності. Системний підхід застосовано для дослідження інноваційної інфраструктури цифрового фінансового ринку як цілісної системи. Методи абстрагування та узагальнення використано для характеристики особливостей функціонування фінансових посередників в умовах фінансової нестабільності та воєнних викликів.

Статистичні методи аналізу, зокрема порівняльний та індексний методи, застосовано для оцінювання сучасного стану ринку цифрових фінансових послуг. Методи економетричного моделювання використано для обґрунтування впливу макроекономічних чинників на діяльність кредитних установ. Методи аналізу та синтезу застосовано при визначенні перешкод розвитку ринку фінансових послуг та обґрунтуванні заходів їх подолання. Для наочного представлення результатів дослідження використано графоаналітичний та табличний методи.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні статистичні дані Національного банку України та Державної служби статистики України, аналітичні матеріали міжнародних організацій (OECD, BIS, IMF, World Bank), дані офіційних веб-сайтів фінансових установ і міжнародних рейтингових агенцій, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в розвитку теоретико-методичних засад і обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо формування стратегії розвитку фінансових посередників в умовах цифровізації економіки. Отримані в дисертації наукові результати сприяють поглибленню наукових підходів до розуміння процесів цифрової трансформації фінансових установ, підвищення їх конкурентоспроможності, забезпечення кіберстійкості та адаптації до умов макроекономічної нестабільності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання фінансовими установами при розробці та реалізації стратегій цифрового розвитку, удосконаленні механізмів управління фінансовими та кіберризиками, впровадженні сучасних інформаційних технологій, спрямованих на підвищення ефективності функціонування та операційної стійкості.

Окремі результати дисертаційної роботи впроваджено у діяльність фінансових установ. Зокрема, у ПАТ «Райффайзен Банк» використано пропозиції щодо запровадження інформаційних кампаній для клієнтів з метою підвищення рівня їхньої обізнаності стосовно безпечного користування цифровими кредитними

продуктами та мінімізації ризиків шахрайства при дистанційному отриманні фінансових послуг, а також методичний підхід до оцінювання цифрової зрілості фінансових посередників (довідка № 5 від 01.05.2026 р.). У страховій компанії «ПЗУ Україна» рекомендації дисертації використано для вдосконалення підходів до цифровізації страхових послуг, підвищення ефективності управління операційною стійкістю (довідка № 152 від 13.05.2026 р.).

Результати дослідження також впроваджено в освітній процес Національного університету «Чернігівська політехніка» при викладанні дисциплін «Банківські операції», «Страховий менеджмент» та «Банкостраховання», що сприяє підвищенню якості підготовки фахівців у сфері фінансів, банківської справи та страхування (довідка № 202/08-838 від 12.05.2026 р.).

6. Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та методичні результати дисертації оприлюднено автором на міжнародних науково-практичних конференціях. Серед них: XIII Міжнародна науково-практична конференція «Юність науки – 2023» (м. Чернігів, 26-27 квітня 2023 р.), Міжнародна науково-практична конференція «Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд» (м. Дніпро, 03 листопада 2023 р.), Форум стейкхолдерів «Соціальне підприємництво як інструмент відновлення України» (м. Чернігів, 16 вересня 2024 р.), XV Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених «Юність науки – 2025» (м. Чернігів, 23-25 квітня 2025 р.), IV Міжнародна науково-практична конференція (Запоріжжя-Мелітополь, 20 травня 2025 р.).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні положення і результати дослідження опубліковані у 16 праць, загальним обсягом 6,48 д.а. Зокрема, 4 публікації – у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави, яке індексується в наукометричній базі Scopus, 1 підрозділ в колективній монографії, 10 публікацій – за матеріалами міжнародних конференцій.

Статті в іноземних наукових виданнях:

1. Basiurkina N., Krylov D., Karpinska H., Pchela A., **Voloshyn D.** The Impact of Digitalization on Financial Mechanisms for Managing the Strategic Development of Enterprises in The Face of Modern Challenges. *Pacific Business Review (International)*. 2026. Vol. 18, Issue 9, March. P. 123–136. URL: https://www.pbr.co.in/2026/2025_month/March/11.pdf

Статті в наукових фахових виданнях та виданнях, внесених до наукометричних баз даних:

2. Шишкіна О., **Волошин Д.**, Ринжук Д. Вплив цифрових технологій на стратегії розвитку фінансових посередників в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2024. № 2(38). С. 177–189. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-177-189](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-177-189).

3. Малихін А., **Волошин Д.** Аналіз ролі фінансових посередників у процесі

формування інноваційної інфраструктури ринку цифрових фінансових послуг України. *Науковий вісник Полісся*, 2025. №1 (30), 284–299. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1\(30\)-284-299](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1(30)-284-299).

4. Шишкіна О. В., **Волошин Д. М.**, Малихін А. Г. Стратегічні підходи до інтеграції цифрових рішень у діяльність фінансових посередників на ринку України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 3(43). С. 310-325. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3\(43\)-310-325](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3(43)-310-325).

5. Волошин Д. М. Теоретико-методичні аспекти оцінювання цифрової зрілості фінансових посередників. *Успіхи і досягнення у науці*". 2026. № 4(26) 2026. С. 1119-1132. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-4\(26\) \(1,6 ум. друк. арк.\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-4(26) (1,6 ум. друк. арк.)).

Опубліковані праці апробаційного характеру:

6. Шишкіна О. В., **Волошин Д. М.** Роль нових технологій у формуванні стратегії розвитку фінансових посередників. *Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства : збірник тез доповідей XIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених* (м. Чернігів, 26-27 квітня 2023 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 90-91.

7. Шишкіна О. В., **Волошин Д. М.** Актуальні типи кіберзагроз функціонування і розвитку фінансових установ. *Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд : матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 03 листопада 2023 р.): у 3 т. Том 1. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2023. С. 258-260.

8. **Волошин Д.**, Шишкіна О., Киселиця С. Етичні виклики цифровізації: філософський аналіз довіри як основи фінансового посередництва. *Соціальне підприємництво як інструмент відновлення України: Форум стейкхолдерів розвитку соціального підприємництва* (м. Чернігів, 16 вересня 2024 р.) : тези доповідей. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 90-92. URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2024/09/zbirnyk.pdf>.

9. Шишкіна О., **Волошин Д.**, Ринжук Д. Роль цифрових технологій у формуванні стратегій розвитку фінансових посередників. *Соціальне підприємництво як інструмент відновлення України: Форум стейкхолдерів розвитку соціального підприємництва* (м. Чернігів, 16 вересня 2024 р.) : тези доповідей. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024, С. 183-185. URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2024/09/zbirnyk.pdf>.

10. Шишкіна О. В., **Волошин Д. М.**, Малихін А. Г., Цифровізація економіки як фактор конкурентоспроможності фінансових посередників в Україні. *Юність науки – 2025 : збірник тез доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених* (м. Чернігів, 23-25 квітня 2025 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2025. С. 107-108 <https://ir.stu.cn.ua/items/7024c8b0-86f3-4ff4-baa0-3548f8c61574>.

11. Шишкіна О. В., **Волошин Д. М.**, Малихін А. Г. Роль фінансових посередників у створенні та впровадженні інноваційних фінансових продуктів в умовах цифровізації. *Збірник наукових праць IV міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя-Мелітополь, 20 травня 2025 р., МДПУ імені Богдана*

Хмельницького). Запоріжжя : Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2025.
С. Випуск 14. С. 249-253.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Волошина Дмитра Миколайовича на тему «Формування стратегії розвитку фінансових посередників в умовах цифровізації економіки» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо розвитку фінансових посередників в умовах цифровізації економіки.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційної роботи. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Волошина Дмитра Миколайовича відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), наукові публікації здобувача відповідають пункту 8 постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація Волошина Дмитра Миколайовича на тему «Формування стратегії розвитку фінансових посередників в умовах цифровізації економіки» може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий
д.е.н., проф.
«16» травня 2026 р.

М.В. Дубина

